

O pesniški zbirki Veronike Dintinjana *V suhem doku*

On Veronika Dintinjana's Poetry Collection In Dry Dock

Izvleček

Ključne besede:

Veronika Dintinjana, pesniška
zbirka, pesmi

Strokovni članek skuša analizirati pesniško zbirko Veronike Dintinjana tako, da pokaže na zgradbo, pesniški jezik, teme in motive pesmi.

Abstract

Keywords:

Veronika Dintinjana, poetry
collection, poems

This article analyses Veronika Dintinjana's poetry collection by highlighting the structure, poetic language, themes, and motifs.

O avtorici

Veronika Dintinjana sodi med najboljše slovenske pesnice mlajše generacije. Že njena prva pesniška zbirka, Rumeno gori grm forzicij (2008), je bila na 24. knjižnem sejmu izbrana za najboljši knjižni prvenec.

Leta 1977 v Ljubljani rojena pesnica, prevajalka poezije in esejev, organizatorica festivalov; mdr. Mlade rime, po izobrazbi kirurginja, je prejemnica številnih nagrad in priznanj; za najboljšo avtorico Festivala mlade literature Urška (2002), vitezinjo Pesniškega turnirja v Mariboru, leta 2017 je za zbirko V suhem doku dobila Jenkovo nagrado.

O pesniški zbirki

Pesniška zbirka V suhem doku je izšla osem let po pesničnem prvencu in je sestavljena iz štirih razdelkov. Pesmi; 49 jih je, ene od njih nimajo naslova in je v kazalu zapisan le prvi verz; v razdelke povezujejo isti motivi ali teme, lahko jih družijo besedne zveze ali pa preprosto njihovi odmevi.

Vsebinsko in motivno-tematsko povezanost bi lahko napovedal že naslov – ladja je v suhem doku le takrat, ko je potrebna popravila. Takrat je razgaljena, na njej so sledi življenja. Suhi dok je del njenega potovanja, četudi v njem miruje. In ko je zakrpana, se vrne v morje.

Pesniško zbirko *V suhem doku* je izdala LUD Literatura; zbirka je prvič izšla leta 2016, leta 2017 je bila nominirana za Veronikino nagrado in istega leta je Veronika Dintinjana zanj prejela Jenkovo nagrado, leta 2022 pa je doživela ponatis.

Suhi dok je prispodoba, ki kaže na pot – potovanje se znova začne na začetku poti, na katero smo se vrnili. »Potovanje se konča na začetni točki, ki ni več enaka, kot je bila, po drugi strani pa je natanko tam, kjer smo bili, ker nismo nikamor šli.« (Dintinjana, 2017)

Morje in ladja sta prispodoba nemoči pred silami usode, prispodoba majhnosti in nepomembnosti.

Vsebinsko, motive in teme v pesniški zbirki napovedujeta citata na začetku pesniške zbirke: o življenju, hrepenenju, minljivosti, umetnosti ... Sklepna pesem zbirke pa se znova vrne v izhodišče – o majhnosti, nepomembnosti in o tem, kako vse to sprejeti – ter vsebinsko in motivno-tematsko spretno poveže vse pesmi v zbirki v celoto.

Primerjaje s prvo zbirko, je *V suhem doku* »temnejša«. Je poglobitev tematike pesnišine prve zbirke, v kateri so temni toni uravnoteženi s svetlimi. V drugi srečujemo temnejšo plat; v zbirki se prepletajo vprašanja osebne svobode, identitete in minevanja.

Čeprav se subjekt zaveda minljivosti, pa pesmi v pesniški zbirki še zdaleč niso le negativne in črnoglede. Subjekt večkrat občuti srečo, predvsem ob trenutkih, ki so vezani na umetniška dela, na naravo, njeno lepoto, živali in rastline.

V pesmih mojstrsko – le v fragmentih, z nekaj besedami, ustvari čudovita občutja navduševanja nad slikarskimi deli, arhitekturo, kiparskimi deli, naravo. Pesmi postanejo prostor, ki omogoča globlji premislek in najde pot do uvidov, ki presegajo razumevanje sveta zgolj na razumski ravni, prepletajo zavedno in nezavedno.

Zgradba

Pesniška zbirka je razdeljena na štiri razdelke.

Prvi razdelek, *Ondas do mar*

Prevladujoča tema je minljivost, ki se odraža skozi krhkost življenja in človekovo nprav. Izhodišča/ideje za pesmi pesnika črpa iz antične književnosti (Odiseja) ali lastnih doživetij/lastnega doživljanja sveta.

Zadnja pesem, nosilka naslova razdelka, *Ondas do mar*, je kratek povzetek vseh tem prejšnjih pesmi: iz orisa zunanje pokrajine preko spominov v prihodnost: »... *odhajamo/ne brez sledi, toda nihče/jih ne bo prepoznal*« (Brez končnega ločila.)

Drugi razdelek, *Zaledje/celina*

Pokaže na temo minljivosti skozi

- moč narave (človek je minljiv, narava večna – Oleandri);
- običaje – Vahti;
- varljivo svobodo: »*Svoboda ni občutek vetra v laseh,/ni neizmerno tveganje, ampak utvara,/da veš, koliko in kdaj in kako. In se ne zavedaš,/da te samo božja previdnost ali gola sreča/rešujeta pred nepredvidljivim.*« (Nostos);
- tujost: »Tukaj nisem več doma, tukaj nimam nikogar.« (Nostos);
- upanje/prihodnost: »... čas za celjenje telesa,/počitek, da si nabereš moči, da zdrsne plašč z ramen/« (Magritte, zdravilec);
- nemoč: »Ko spoznaš, da ne gre,/sedeš na tla in poslušaj/zavijanje zraka. (Dom ne izgine, počasi se seli);
- spomine: »Ljubljana, večer ob redukciji elektrike v naši, Titovi Jugoslaviji/« (Pismo iz Ljubljane).

Tretji razdelek, *Zemljo krast*

Tema minljivosti skozi retrospektivo: pogled v mladost, odraščanje, preteklost; kaj je življenje?

Subjekt je pronicljiv opazovalec okolice, osredotoča se na detajle, te vtise v pesmih združuje s svojimi mislimi in občutki ter tako poveže zunanji svet z notranjim, opazovanja in dogodke s svojimi mislimi. Lirski subjekt se razkrije v zadnji od desetih kitic prve pesmi razdelka Zemljo krast.

Subjekt se zaveda minljivosti, ve, da človeško telo in objekti niso večni, ostanejo pa za človekom sledi: »Redki so vztrajali do zadnjega jutra./Vrtnarili z ljubeznijo. Pisali./Pustili za sabo navodila in zemljevide nevidnih dežel, ki izginajo takoj,/ko stopiš na njihovo obalo.« (Moji junaki)

Kljub zavedanju minljivosti se pesmi ne osredotočajo le na to dejstvo – življenje ni le pričakovanje žalostnega konca. Motiv smrti se v pesmih večkrat pojavi, tudi motiv razočaranja, resignacije, pa novega upanja: »Če hočeš iti naprej, je pametno/hoditi nazaj, laž pogosto govori resnico, / ... oko vidi ostreje v temi, vsaj takrat, ko ne spi,/ko sanja ...« (Na neki način)

Četrty razdelek, Vrnitev/iz novega sveta

V ospredju je še vedno eksistencialna tematika: »... nosi nas, spira, brusi, dokler ne postanemo, nekega dne,/pesek na obrežju Črnega morja ...« (Onkraj noči), izražena skozi

- odzive na zunanje dogodke (Černobilska rosa, Metulji iz Fukušime);
- spraševanje o življenju: »Kaj je življenje drugega kot revolucija?/Dolgo zaporedje obračanja uhojenih poti,/da bi našel svoje korake, vračanja k tistim, ki jih ljubiš,/iskanje nemogočih resnic,/pripravljanje na zmago ali na smrt? Na smrt, vedno na smrt.« (La carta de despedida);
- vprašanja o svojem poslanstvu: »... zakaj je moje življenje kakor slabo/ vzdrževana hotelska soba? Zakaj vsi odhajajo. In vedno manj ljudi prihaja. Zakaj je nisem spremenila v dom?« (Točkata)

Subjekt ima do minevanja in smrti dvojen odnos. Po eni strani čuti strah pred izgubo, po drugi strani pa se zaveda, da je umrljivost naravna danost, ki ji nihče ne bo mogel ubežati. Razume filozofijo minljivosti in jo poskuša sprejeti, čeprav ji je ob tem težko.

Smrt je stična točka dveh svetov (Slovo pri Jintaiju), je konec, edina stalnica je čas (Montreal). V pesmi Čas bele kave zapiše: »Zato rečem, da pišem o času.«

Lirski subjekt se ne boji le smrti, strah ga je izgube na splošno, negotovosti: » ... vse, kar vemo, se umakne temu, kar vidimo,/česar ne vidimo, prihaja k nam komaj zaznavno, pri tihotapi se v teku let,/najprej zasede podpalubje, stopnišča,

nato kajute in most,/morali bi se bati, nemočni, toda pogled nam zastira morje –» (zadnja pesem v zbirki, nenaslovljena)

Lirski subjekt in pesniški jezik

Lirski subjekt je v večini pesmi prvoosebni ženski in predstavlja avtorico pesniške zbirke. Med prebiranjem pesmi dobimo občutek, da jo poznamo, razumemo njene misli in občutja, njeno življenjsko filozofijo, z njo se lahko poistovetimo, sočustvujemo, z njenimi mislimi o naravi, umetnosti in poeziji se lahko identificiramo.

V večini pesmi avtorica uporablja knjižni jezik, nekatere pesmi ne upoštevajo pravopisnih pravil. So brez končnih ločil in velikih začetnic, druge pesmi so celo brez naslova, zato kot naslov štejemo prvi verz.

Pesmi odlikuje specifičen pesniški jezik in izbran preplet tem in motivov. Pesnica uporablja sodobni verz, redke so rime. Jezik je blizu vsakdanjemu jeziku, a kljub temu bogat, slikovit in zgoščen. Velikokrat prehaja v pripovednost, v asociativne preskoke, miselne zasuke, tok misli. Pogosta je raba oksimorona, personifikacije, metafor, metonimij, komparacij, pretiravanja ... »Jezik poezije ni identificirati znano, je zato, da bi uzrla neznano.« (2017)

Pomembna lastnost pesniške zbirke je medbesedilnost, ki subjektu odpira vrata v nove svetove. Gre za odzivanje na prebrano poezijo, videne slike, poslušane skladbe, ne da bi avtorica s tem razkazovala intelektualno odličnost. Na začetku pesmi velikokrat stoji citat.

Sklep

Izstopajoča tema pesniške zbirke Veronike Dintinjana, V suhem doku, je tema minljivosti kot eksistencialne teme, predstavljena skozi metaforo potovanja življenja od rojstva k smrti. Subjekt razmišlja o minljivosti, a pesmi niso pesimistične. Odpirajo svet subjektove notranjosti tudi s pomočjo mitov, ki služijo temu, da lirski subjekt vedno znova odpira teme iskanja identitete, prednikov, minljivosti, pa tudi sodobnega sveta, v katerega se v novi preobleki ves čas vrača isto.

Viri in literatura

Dintinjana, V. (2016). *V suhem doku*. Ljubljana: LUD Literatura.

Dintinjana, V. (2017). V suhem doku. Dostopno na: <https://365.rtvlo.si/arhiv/izslo-je/174452674>.